

Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2017 DALARNAS LÄN

En sammanfattning av prognosen
för arbetsmarknaden 2018

Stark konjunktur

Konjunktoren i Sverige och i Dalarnas län är mogen, för att inte säga övermogen. Trots det har vi fortfarande något eller några år av tillväxt och positiv framtidstro, inte minst beroende på den starka konjunktoren globalt. Dalarna, med en stor export både av varor och tjänster, rider på den internationella vägen och förväntningarna inför 2018 är fortsatt höga i så gott som alla delar av näringslivet.

Sysselsättningen ökar och arbetslösheten stannar på 7,0 procent

Sysselsättningen i Dalarnas län ökade mellan 2015 och 2016 med 1,5 procent för åldersgruppen 16–74 år enligt preliminära siffror från SCB. Under 2017 och 2018 kommer det också att bli ökning. KS (Kortperiodisk Sysselsättningsstatistik) från SCB, som emellertid kan vara en aning svajig på regional nivå, visar en ökning av antalet anställda i Dalarna mellan det tredje kvartalet 2016 och samma period 2017, som innebär den största procentuella förändringen i hela riket. Även med en viss försiktighet kan vi utgå från en fortsatt ökning av sysselsättningen i åldersgruppen 18–64 på en procent eller mer under det kommande året.

En fortsatt stor efterfrågan på arbetskraft håller arbetslösheten på samma nivå som idag, trots ett fortsatt inflöde av nyanlända i etableringen. Som andel av den registerbaserade arbetskraften beräknas arbetslösheten stanna på omkring 7,0 procent i slutet av 2018.

Stor skillnad i arbetslöshet mellan inrikes födda och utrikes födda

I Dalarnas län är det mycket stor skillnad i arbetslöshetsnivån mellan inrikes och utrikes födda. 58 procent av alla inskrivna arbetslösa är födda i ett annat land och som andel av utrikes född registerbaserad arbetskraft är deras arbetslöshet 33,5 procent. Bland inrikes födda är motsvarande andel 3,4 procent.

Arbetslösheten bland utrikes födda har dock minskat, både i riket och i Dalarna, under det senaste året. I oktober 2016 var andelen i länet 34,1 procent. Då många utrikes födda har en lägre utbildningsnivå än inrikes födda, slår detta igenom även bland arbetslösa med förgymnasial utbildning där Dalarna har en högre arbetslöshet än riket. Sammanlagt, och särskilt bland inrikes födda, är länets arbetslöshet lägre än i riket i genomsnitt.

Utmaningar på länets arbetsmarknad

Den demografiska utmaningen är som under tidigare år en av Dalarnas allra största utmaningar. Inrikes födda i arbetsför ålder kommer att minska stegvis med närmare 1 000 personer per år, åtminstone fram till år 2030, och det inhemska urvalet för arbetsgivarnas kommande rekryteringar fortsätter därför att minska. En minskande arbetskraft medför en sämre utveckling, både finansiellt och arbetsmarknadsmässigt. Än så länge har Dalarnas län en reserv av arbetskraft, i första hand bland utrikes födda och nyanlända, men också bland andra arbetslösa som har en längre väg från arbetslöshet till fast förankring på arbetsmarknaden. Det är av största vikt att etableringen av utrikes födda och matchning fungerar effektivt. För att lösa problemen krävs samarbete mellan alla aktörer i samhället, Arbetsförmedlingen, kommuner, näringsliv och andra som har möjlighet att genom valideringar, utbildning och anpassade anställningar bidra till sysselsättning.

Samtidigt som den infödda befolkningen minskar i arbetsför ålder, ökar antalet äldre som ska tas om hand på ett eller annat sätt. Utgående från Sveriges Kommuner och Landstings redovisning av kostnader per person för hemtjänsten för dem som är åttio år och äldre i befolkningen, kan vi skriva fram kostnadsökningarna till år 2030. För Dalarnas del handlar det om en ökning på 58 procent, från 1,4 miljarder kronor år 2017 till närmare 2,2 miljarder år 2030. För att klara den utmaningen behövs flera människor i jobb som genererar skatteintäkter och flera händer för att utföra arbetsuppgifterna inom vård och omsorg.

Omsättningen till arbete hänger till stor del på en effektiv matchning, men i tider av arbetskraftsbrist är också arbetsgivarnas attityder till att anställa arbetslösa från otraditionella grupper en viktig faktor. Effektiviteten kan, något förenklat, ses som andelen till arbete av den registerbaserade arbetskraften. I Dalarnas län har omsättningen som regel varit något högre än rikets nästan varje månad under de tre senaste åren. Matchningens effektivitet kunde givetvis vara mycket högre, men i ett flertal yrken finns helt enkelt inga arbetslösa att matcha mot lediga platser. Av de cirka 170 mest förekommande yrkena i Dalarnas län är mer än hälften bristyrken i större eller mindre omfattning.

Tröskeln för inträde på dagens och framtidens arbetsmarknad får ses som gymnasieutbildning, helst med yrkesinriktning. Det är nästan självskrivet att utbildning är den enda vägen för att motverka långa tider utan arbete. Det är ett långsiktigt arbete, men det är nödvändigt.

Kvalitén i utbildningarna måste också granskas. Alla Dalarnas kommuner har kanske inte de ekonomiska förutsättningar som behövs för att driva gymnasieutbildningar med hög standard i alla program. Inom tekniska ämnen krävs en omfattande utrustning för att rusta ungdomar för de nya utmaningarna inom tillverkning, it och teknik. Kan det kommunala samarbetet utvecklas ännu mer? Utnyttjas möjligheterna till företagsförlagd utbildning och praktik maximalt? Det är frågor som vi borde tala mer om idag för att vara beredda för framtiden.

Prognosen i sin helhet finns att läsa på vår webbplats:

arbetsformedlingen.se/prognoser